

KOLEKTUVINIS DARBAS

LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO
IR RAJONO DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

Eina nuo 1948 m.

Nr. 86 (1069)

Anykščiai, 1959 m. spalio mėn. 25 d.

Kaina 15 kap.

KOL GRŪDAI KLOJIME — NE VISI TAVO

Geras šeimininkas nelaukia žiemos: suvežė javus po postoge ir stato kuliama. Jis žino, kad iš laukų sugrįžusios pelės netupės dantis surakinusios. Kas dieną jų būrys suėda kėlasdešimt kilogramų grūdų. Ne kas klijimuose gulėti ir tokiems pėdams, kurie suvežti drėgneni. Pūna šiaudai, plėksta varpos.

Nieko nelaukdam, „Lenino keliu“ kolūkiečiai ir klijimais. Brigadininkas Bieliūnas sukvieta būrį žmonių. Be jokio spyriavimosi į klijimo darbus atėjo St. Kovas, K. Budrelka, Alf. Buzėnas ir kiti kolūkiečiai.

— Iškulsim iki Spa-

lio švenčių? — paklausė juos brigadininkas.

— Būtinai! — pasiryžo vyras.

Kuliamoji brigadoje nenutyla ir vakarais. Elektrai šviečiant kolūkiečiai dirba. Per dieną jie priklia po 9—10 tonų grūdų.

Ne visi brigadininkai tokie rūpestingi. „Ateities“ kolūkiečiai trečiosios brigados vadovas J. Sriubas net apsidžiaugė, išgirdęs valdybos leidimą po vasaros darbų pailsėti. Nors čia nukastos bulvės, nuvalyti daržai, bet kolūkis klijimo nepradėjo. Nėr žinios, ką galvoja kolūkiečiai valdyba, kai nuo 439 ha suvežti javai guli klijimuose.

Nebeturi ką veikti

ir Mičturino vardo kolūkiečiai žemdirbiai. Blogiausia, kad čia yra tik viena kuliamoji.

— Iki vasario mėnesio iškulsim. Nėr ko daugiau norėti, — kalba kolūkiečių pirmininkas V. Kalčys.

Niekas čia negalvoja organizuoti naktinės klijimo pamainos. Taip kartojasi klijimo metai: mičturiniečiai vis paskutiniai iškulia javus. Galėtų kolūkiečiai išsigyti antrąją kuliamąją. Bet valdyba nenori „be reikalo“ „švaistyti lėšų.

Yra ir daugiau kolūkiečių, kurių vadovai galvoja, kad javai klijimuose nedings. Klijimo dar nepradėjo „Ažuolo“, „Tarybų Lietuvos“, „Jaunosios gvardijos“ ir kiti kol-

KO TYLI KULIAMOSIOS

Skambino iš rajono žemės ūkio inspekcijos.

— Kulti pradėjot? — girdėjosi ragelyje balsas.

— Tuojau, tuojau, — pažadėjo kolūkiečių pirmininkas Strumskis.

Bet, vos baigęs pasikalbėjimą, jis numojo ranka:

— Spėsime. Net dvi kuliamosios turim. Kombainą dar įkinkysim.

Išgirdę tokius pirmininko žodžius, bri-

gadininkai išsiskirstė į namus.

— Tegul kolūkiečiai bulves nuslarinėja, — kalbėjosi jie.

Nė viena brigada ir nepradėjo klijimo, nors kolūkiečių, neturinčių ką veikti, atsiranda vis daugiau. Stai, trečioji brigada pirmoji kolūkyje nukasė bulves, suarė dirvas. Čia yra 28 darbingi žmonės. Bet brigadininkas Jonas Sriubas neorganizuoja jų klijimo darbams.

Prie kolūkiečių kalvės stovi suremontuotos

kuliamosios, kombainas. Reikia tik ženklo, ir šios mašinos suriedės į brigadų klijimus. To laukia ir mašinistai, kurie beveik kas dieną sukinėjasi prie kalvės. Bet kolūkiečių valdyba, kažkodėl, nors iki šiol kolūkyje iškulti žemėnčiai tik nuo 94 ha. Ir tie buvo kulti tik sėklai. Nuo 439 ha suvežti javai guli klijimuose nejudinami. Prėsluose pradeda darbuotis iš laukų sugrįžusios pelės...

S. Silainis

Gerinti medicininį aptarnavimą

Šiomis dienomis Vilniuje įvyko pirmasis Tarybų Lietuvos medicinos darbuotojų suvažiavimas. Jame buvo apsvaistyti respublikos medicinos darbuotojų uždaviniai vykdančieji TSKP XXI suvažiavimo nutarimus.

Pranešėjas — Lietuvos TSR sveikatos apsaugos ministras A. Dirsė, o taip pat diskusijose pasisakė suvažiavimo delegatai ir svečiai kalbėjo apie laimėjimus, pasiektus gerinant

respublikos darbo žmonių medicininį aptarnavimą. Dabar vien tik Sveikatos apsaugos ministerijos sistemoje dirba 10 kartų daugiau gydytojų, negu jų buvo paruošta Lietuvoje per visą buržuazijos viešpatavimo laikotarpį. Šiuo metu Tarybų Lietuvos gyventojų mirtingumas mažesnis, negu JAV, Prancūzijos, Anglijos, Švedijos, Italijos ir daugelio kitų kapitalistinių valstybių.

Suvažiavimo darbe dalyvavo TSRS sveikatos apsaugos ministras S. Ku-

rašovas, TSKP CK sektoriaus vedėjas B. Danilovas, Medicinos darbuotojų profesinės sąjungos Centro Komiteto pirmininkas D. Pokrovskis, svečiai iš broliškųjų tarybinių respublikų, o taip pat Lietuvos KP Centro Komiteto pirmasis sekretorius A. Sniečkus, Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininkas M. Šumauskas, Tarybų Lietuvoje viešintis pažangaus Amerikos lietuvių „Laisvės“ laikraščio redaktorius rašytojas R. Mizaras.

(ELTA).



Nuotraukoje: suvažiavimo dalyviai (iš dešinės į kairę) — Silutės rajono vyr. gydytojas Juozas Milukas, Platių apylinkės ligoninės vyr. gydytoja Gražina Zukauskienė ir Tauragės rajono vyr. gydytojas Ernestas Markevičius posėdžių pertraukos metu.

M. Baranausko (ELTOS) nuotr.

Medicinos seserų kursai

Šiame septynmetyje mūsų rajone numatyta smarkiai praplėsti gydymo profilaktinių įstaigų tinklą. Tiems uždaviniams įgyvendinti reiks didelio skaičiaus medicinos darbuotojų. Anykščių rajono Raudonojo Kryžiaus Draugijos komitetas organizuoja Anykščiuose nuo šių metų lapkričio mėn. 1

d. 8 mėnesių medicinos seserų kursus. Į kursus priimamos merginos ir moterys, baigusios ne mažiau kaip 7 vidurinės mokyklos klases ir ne vyresnės, kaip 35 metų amžiaus. Kursuose paskaitos vyks 4 kartus savaitėje, vakarais. Norint lankyti kursus ir išsigyti specialybę, pareiškimus paduoda iki spalio mėnesio 28 d. rajono ligoninės vyr. gydytojo vardu. Pareiškimai priimami rajono ligoninės raštinėje.

Br. Šinkūnas
Rajono ligoninės
vyr. gydytojas

Naujoje karvidėje

Puikų mūrinį pastatą galvįjams pastatė „Pergalės“ kolūkiečiai. Čia žie-

mos 200 karvių. Naujoji karvidė numatyta mechanizuoti.

A. Valčiūnas

Žurnalų puslapiuose

„Mūsų sodai“ Nr. 5

[pusėjo rudou. Silutas, ramus ruduo. Siemei geros sąlygos užveisti naujus sodus, paruošti augalus žiemoti. Nenuostabu tad, kad neseniai išėjęs žurnalas „Mūsų sodai“ 5-asis numeris daug vietos skiria gamtos priežiūros ir apsaugos klausimams.

Lietuvos sodininkystės draugija ir Lietuvos TSR Žemės ūkio ministerija ragina visus respublikos darbo žmones

vystyti sodininkystę, žalumynais apželdinti gyvenvietes. Daug naujų patarimų duoda „Sodo isplanavimas“, „Kada vaismedžius sodinti“, „Skiepi sodinimas“. V. Endziulaitis rašo, kaip susodinti egles, kad jos sudarytų užuovėjinę sodo užtvartą. Profesorius A. Minkevičius pataria duoda vertingų žinių kaip apsaugoti sodus nuo vaismedžių vėžio. Idomus O. Spokauskie-

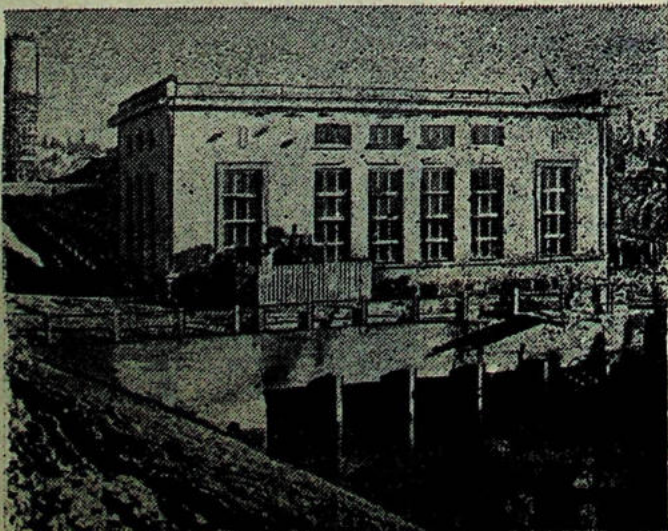
nes pasakojimas „Ukrainos soduose“. Reportaže „I. Nevidansko parke“ K. Balevičius ir V. Juodakis pasakoja apie Klaipėdos krašto garsų sodininką. Skyrelyje „Jauniesiems gamtininkams“ mintimis dalinasi J. Sokas. Seimininkės sužinos, kaip rauginti kopūstus, paruošti prieskonines daržoves, žūklautojai — apie meškeriojimą su spinning naktį.

B. SILGALIS

Antalpetės hidroelektrinės statytojai paleido pirmąją turbiną. Pramoninę elektros srovę gavo Dusetos ir Antalpetės. Baigus montuoti kitas dvi turbinas, hidroelektrinė duos daugiau kaip 2500 kilovattų elektros energijos. Dar šiais metais elektrą gaus Zarasų, Dūkšto ir Utenos rajonai.

Antalpetės HES yra pajėgiausia iš visų Pabaltijo kaimo hidroelektrinių.

Nuotraukoje: Antalpetės hidroelektrinė. M. Baranausko (ELTOS)



Partijos GYVENIMAS

Šalinti negeroves

Vietinio ūkio valdybos įmonės šiemet dirba daug ritmingiau, įvykdo gamybinis planus. Bet komunistai, susirinkę į ataskaitinį — rinkiminį susirinkimą, neapsiribojo vien pasiekimų išvardijimu. Jie kėlė aikštėn esamus trūkumus.

Rajono partinis ataskaitinis susirinkimas buvo įpareigojęs vietinio ūkio valdybos ir pirminę partinę organizaciją daugiau rūpintis darbo žmonių buitinių aptarnavimu. atidaryti Anykščiųse skalbyklą, cheminę valyklą, radijo remonto dirbuvę.

O nepadaryta visa tai todėl, kad vietinėje ūkio valdyboje nesirūpinama kadru paruošimu. Skundžiama, kad nėra specialistų, o argi per tiek laiko negalima buvo jų paruošti?

Statybos-remonto kontora užsibrėžė

daug, pradėjo statyti nemažą objektų, bet statybą vilkina. Taip yra statant buitinio aptarnavimo kombinatą. Medžiagų užtenka, tačiau trūksta darbo rankų, neruošiami kvalifikuotų statybininkų kadrai. Kodėl gi negalima siųsti keletą žmonių dirbti į didžiules statybas, kur jie įgautų reikiamą patyrimą, o grįžę pritaikytų jį Anykščių miesto statybose.

Visai pamiršta vietinio ūkio valdybos įmonėse darbo mechanizacija. Štai Anykščių malūnas per dieną sumala 7 tonas grūdų. Bet šį grūdų kiekį žmonės turi sunėšioti prie girnų ant savo pečių.

Komunistai pasmerkė partinės organizacijos sekretorių K. Dzvonkauską už susitaikstymą su negerovėmis. Užuoat griežtai kovojęs prieš girtuok-

liavimą, jis pats darbo metu sėdėdavo užkandinėse.

Partinė organizacija priėmė nutarimą įpareigojantį pašalinti trūkumus, užsibrėžė naujus darbo planus tolimesnei veiklai. Išrinkta partinės organizacijos biuras, o sekretoriumi — komunistė Donskaja.

V. GRAZYS

Stiprinkime mokyklos ryšį su gyvenimu

Ugdant socialistinę pažiūrą į darbą. Anykščių II septynmetės mokyklos pedagogai daug dėmesio paskyrė moksleivių įtraukimui į visuomenę naudingą darbą. Mokykloje organizuotas tarpklasinis socialistinis lenktyniavimas švaros palaikymo klausimu, kurio rezultatai suvedami du kartus per mokslo metus.

Jau pereinamais mokslo metais buvo įvesta pačių apsitarnavimas. Moksleiviai savo jėgomis suplovė malkas, atremontavo mokyklos inventorių. Ypatingai

daug pasidarbavo moksleiviai mokyklos aplinkos sutvarkyme. Vasaros atostogų metu jie savo jėgomis išsirengė tinklinio aikštę, bėgimo takus. Praktikos pamokų metu nudažė mokyklos patalpas, pastatė pastatėlį, kur bus medžio apdirbimo staklės. Jei gu dabar reikalinga idėti langus, pataisyti suolus ar duris, mokyklos administracijai nebereikia ieškoti specialistų. Visą sutvarko mokyklos meistrai Kamarovas, Sriubas, Jakimovas, Anufrijevas, Kočnovas ir kiti. Siais metais pedago-

gų kolektyvas įvedė darbo knygetes visų klasių moksleiviams. Jose bus atžymima skirtų ir atidirbtų valandų skaičius priemokliniame sklype.

Mokykla, įtraukdama moksleivius į visuomenę naudingą darbą, sutaupo ne vieną tūkstantį rublių remontui skirtų lėšų, o svarbiausia, kad jau mokyklos suole jaunimas įgyja supratimą apie darbą, jo reikšmę, susidaro teisingą pažiūrą į darbą.

L. Širvaitienė
Anykščių II-sios
septynmetės mokyklos
direktorius



Kalvarijos rajono „Naujo gyvenimo“ kolūkio kiaulių fermoje dirba daugiau, sia jaunimas. Kiaulių šėrėjos teisėtai didžiuojasi savo laimėjimais. Čia kiekvienas gyvulys per parą priauga 600 gramų. Per penkis mėnesius nupenėti bekonai. Iš kiekvienos veislės kiaušės gauta po 12 paršelių, o iki metų pabaigos bus dar po vieno apsi paršalimą. Kolūkis iki spalio 1 d. šimtui hektarų aramos žemės realizavo po 30 centnerių kiaušienos — beveik dvigubai daugiau, negu per tą patį praėjusių metų laikotarpį. Iki metų pabaigos fermoje bus nupenėta 387 bekonų. Kiekvienam šimtui hektarų aramos žemės teks po 15 centnerius kiaušienos.

Nuotraukoje: Kiaulių šėrėja Judita Janušauskaitė.

M. Ogajaus (ELTOS) nuotr.

tiktai 87 atsivedė veršelius. Kitos — bergždžios. Ko nedarė kolūkio žemės ūkio specialistai, kad jas sukerkus. Ir gerai šėrė karves, ir įvairius vaisius naudojo. Bet iš tų pastangų nieko gero

sudarė sutartis dėl veršelių auginimo. Net 28 kolūkiečiai pareiškė norą auginti prieauglį kolūkiui. Bet visuomeniniuose tvartuose auginama labai mažai prieauglio. Nenormalu, kad kol-

suomeninius tvartus.

Be reikalo kolūkyje šeriamos tos karvės, kurios duoda tik po kokį litrą pieno. Per vasarą jos atsiganė ir dabar jas reikia paroduoti mėsa. Už gautas pajamas kolūkis galėtų prisipirkti pieningų galvijų.

Nekaip

kolūkis pasiruošė ir gyvulių žiemojimui. Nors kai kurie pašarai apmatuoti, bet neapskaičiuota, kiek vienokio ar kitokio pašaro teks galvijams. Gal dar jo trūks?

Iš blogų galvijų, kaip sakoma, iš nagų ir ragų, nebus pieno. Vadinas, ir gausių pajamų kolūkis neturės.

B. Melėniškis

Iš nepaskelbtų laišku

Redakcija gavo grupės „Pergalės“ kolūkio kolūkiečių laišką, kuriame buvo rašoma, kad Debeikių vartotojų kooperatyvo Burbiškyje esančios paroduotuvės vedėjas Povilas Savickas nesilaiko elementariausių higienos reikalavimų, teršia patalpas ir prekes, elgiasi nesiderinamai su tarybinio prekybos darbuotojo etika.

Laiško nuorašas buvo pasiųstas Anykščių rajoniniam prokurorui. Prokuroras drg. V. Rinkevičius pranešė, kad laiške nurodyti teisingi faktai. Savickui tikrai negalima leisti stovėti už prekybos stalo. Debeikių kaimo vartotojų kooperatyvas nedelsdamas atleido Povilą Savicką iš darbo.

Metrikacijos biure

Anykščių metrikacijos biuras gavo pareiškimus sekančioms santuokoms registruoti:

1. Dūdos Povilo, Juozo s., gyv. Anykščiųse, Vienybės 5, su Siaučiuolyte Aldona, Kazio d., gyv. Anykščių raj., Diktarių apyl., M. Melnikaitės vardo kolūkyje.

2. Pivoriūno Stepono, Prano s., gyv. Anykščių raj., Aulelių apyl., Daujočių km., su Grižaitė Vale, Povilo d., gyv. Anykščių raj., Aulelių apyl., Savičiūnų km.

3. Sriubo Vinco, Aniceto s., gyv. Anykščių raj., Storių apyl., Vaitutiškio km., su Sasnauskaitė Stase, Valentino d., gyv. Anykščių raj., Storių apyl., Vietiškių km.

4. Sabalio Valentino, Felikso s., gyv. Anykščių raj., Kunigiškių apyl., Gudonių km., su Baronaite Stase, gyv. Anykščių raj., Kunigiškių apyl., Vaitkūnų km.

5. Zvirblio Vytauto, Donato s., gyv. Anykščių raj., Trumbatiškio apyl., Aušros km., su Kavolūnaitė Vandalina, Vyto d., gyv. Anykščių raj., Trumbatiškio apyl., Legeniškių km.

Santuokos bus registruojamos 1959 metų lapkričio mėn. 15 d.

Kada tik-tai pažvelgsi į pranešimą apie pieno ir mėsos gamybą rajono kolūkiuose, P. Cvirkos vardo žemės ūkio artelė visada užima patalynę ar priešpaskutinę vietą. Per šiuos metus 9 mėnesius čia pagaminta vos 75,4 centneriai pieno 100 ha žemės naudmenų. Iš kiekvienos karvės melžėjos primelžė vos po 1104 kg.

Ne taip jau blogos ganyklos kolūkyje. Žmonės dirba, galima sakyti, iš širdies. Bet kai pasikalbi su gyvulininkystės fermų darbuotojais, ir mažų išmilžių priežastys paaiškėja.

Siais metais kolūkis turi 114 karvių. Iš jų

IŠ RAGŲ IR NAGŲ NEBUS PINIGŲ

neišėjo. Reikalas tas, kad dauguma karvių nusenustos.

Bet kolūkio valdyba mažai stengiasi nusenčius galvijus pakeisti jaunais. Dar pavašarį kolūkiui buvo išskirta 14 tūkst. rublių pašalpa karvėms pirkti. Kolūkis pardavė mėsa 5 nusenčius galvijus. Susidarė nemaža sumelė pinigų. Reikėjo manyti, kad netrukus už juos kolūkis išsigys pieningų galvijų. Bet buvo nupirktos tik keturios karvės.

Su kolūkiečiais kolūkis

Per pastaruosius dvejus metus Radviliškio rajono „Pergalės“ kolūkio valdyba pakeitė net penkis galvijų fermos vedėjus, tačiau reikalai nuo to nepagerėjo. Kolūkis atsiložo ir toliau didinant pieno gamybą.

Prieš mėnesį laiko Valentinos Gaganovos pavyzdžiu šiai fermai vadovauti pareiškė norą Liutiškių apylinkės pirmūnė komunistas Antanas Augustinaitis. Naujasis vedėjas per trumpą laiką įvedė fermoje griežtą darbo drausmę, ėmėsi kontroliuoti melžėjų darbą, pradėjo šakniavalsių lapais. Fermos darbuotojai kruopščiai sutvarkė pašarus ir pasiruošė gyvulių žiemojimui. Palyginti su rugpjūčio mėnesiu dabar iš kiekvienos karvės per dieną pieno primelžiama 5 litrais daugiau.

Nuotraukoje: A. Augustinaitis ir veršelių auginatoja Genė Lufienė.



K. Liubšio (ELTOS) nuotr.

FELJETONAS

LAURINAVIČIUS VĖL ŽVALGOSI...

Jaunas vyrukas pasibeldė į pirmo pasitaikiusio namo duris. Seimininkė įleido nelauktą svečią, o šis saldžiu balsu pragydo:

— Tegul dievulis namus laimina, kur graži moteriškė gyvena. Girdėjau, nuomininką galit priimti. Va, pasas mano, — ir du kartus mirktelėjo dešine akimi jaunai seimininkei.

— Ką mirksi, kaip varlė kruopose? Donžuanas, mat, atsirado...

Vyrukas nūrė lauk. Pusę dienos Stasys Laurinavičius vaikščiojo po Rubikių plytų fabriko gyvenvietę, ieškodamas kur apsigyventi. Pagaliau Edvardo Venclovo bute susitarė, gavo atskirą kambarį.

Vakare buvo iškeltos įkurtuvės.

Visą vakarą Laurinavičius išsėdėjo tylutis, ramutis. Gėrė nedaug ir tik reikarčiais, Edvardui nepastebint, svaiddė donžuaniškus žvilgsnius į seimininkę.

Kitą dieną Edvardas Venclova, kaip gerą pažįstamą, rekomendavo Laurinavičių fabriko vadovams priimti į darbą. Abu dirbo gatavos produkcijos išvežėjais. Aplaištė pirmą atlyginimą taip, kad Laurinavičiui ir cigarečių pokeliui nusipirkti neliko pinigų. „Tai nuomininkas

gavau. Degtinės niekad nestigs“, — džiaugėsi mėgstas truktelti Venclova.

— Zinai ką? Naktinėj pamainoj man nepatinka dirbti. Perelsiu į rytinę, — nekaltai prasitarė Laurinavičius Edvardui. — Akys mano silpnos, — nusiskundė.

Įnamis pradėjo dirbti rytas, o seimininkas naktį. Kartą, kai Venclova po pamainos grįžo į namus, vos įžengus į kambarį, išpylė jį šaltas prakaitas: lovoje, šalia žmonos, knarkė Laurinavičius.

— Taip nusilakiau, kad į savo lovą nepatačiau, — bandė teisintis įnamis.

Tik dabar Edvardas suprato, kad namuose kažkas ne taip darosi, kodėl po Laurinavičiaus apsigyvenimo jų bute smarkiai pasikeitė žmonos „charakteris“, kodėl Edvardas niekuo nebegalėjo jai įtikti.

— Vyk tu jį per devynis laukus iš mūsų gyvenvietės, — mokė Edvardą darbo draugas.

Apie tai pasklido ne gražios kalbos po visą gyvenvietę. Jos pasiekė fabriko vadovų ausis.

Jel neįvykdytų koks nors cechas plano, tikriausiai būtų tuojau suauktas pasitarimas ar susirinkimas, būtų kalbėta, svarstyta, ne vienas papeikimas užrašytas. Bet kad iršta šeima, kad į gyvenvietę ir patį fabriką įsibrovė šeimų ardytojas donžuanas Laurinavičius, niekas nė piršto nepajudino.

Vieną gražią dieną Edvardas, netekęs kantrybės, Laurinavičių išvijo. Tas vaikščiojo po gyvenvietę, mirksėjo seimininkėms jau abiem akimis, bet į vidų niekas neįsileido.

Tada Laurinavičius nutarė veikti kitaip. Išleina Edvardas į fabriką, o jis ir atslenka pas Bronę Venclovienę. Kol Venclova dirba, Laurinavičius varto si minkštuose pataluose.

Bet vėl pasipylė kalbos, o vieną vakarą Venclova su darbo draugais apsupo savo namus ir įvyko donžuano gaudynės.

„Na, dabar čia toks koncertukas kils, kad sveikas kaktos neišnešiu“, — drebėdamas palovėję, galvojo Laurinavičius.

Ištraukė kavalielių iš palovės, išgėdino, išbarė ir liepė nešdintis kur akys veda.

Pasijuokė darbininkai iš šio įvykio (nors jis ne pirmas Rubikių gyvenvietėje) ir balgia viską pamiršti.

Tik negalima pamiršti to, kad dėl kažkokio perėjimo iširo šeima. Venclovienė su dukra pabėgo. O donžuanas Laurinavičius apsupo ratą apie Anykščių miesto žmones, apžiūrėjo ir elektros montavimo valdyboje sparnelius suglaudė.

Ir kas jį žino: gal ir vėl dalrosi, į kokią šeimą įlinus ir ją suardžius?

J. POSLYS
(Mūsų koresp.)

LENINGRADAS. Klekvienais metais vis įvalresnį ir platesnį audinių asortimentą išleidžia Veros Sluckos vardo fabrikas. Įmonės dauginimui nenulstamai dirba kurdami naujus piešinius audinių papuošimui. Vien šiais metais fabriko gaminiai buvo gražiai ir originaliai nudažyti pagal 207 piešinius.

Nuotraukoje: (iš dešinės į kairę): dailininkai I. V. Rakitina, L. L. Rudakova ir L. P. Tolčonova apžiūri naujus piešinių eskizus audiniams.

P. Fedotovo (TASS) nuotr.

Literatūra ir gyvenimas

Alf. BRIEDIS

Vakarinis patikrinimas

Kai atskaičiuodamas dvylikę,
Laikrodį skamba lėtai,
Rodos, į kambarį įlekia
Dienos, lyg paukščių šimtai.

Vienos — pavojų verpetuose
Skraidę erelių sparnais,
Kitos — padangę pametusios
Sliaučę tyliais vandenais.

Vienos — audras nugalejusios
Ir išsiilgę kovų,
Kitos — į ateitįėjusios
Sunkeliu melo kreiviu.

Vienos — palietusios atmintį,
Svyti prasmingu vaizdu,
Kitos, kur sąžinę atmetė,
Pilkos, neturi veidų.

Daugel — nesuskaičiuoti jų —
Mano dienų įvairių.
Bet kovingųjų rikiuotėje
Dar nė vienos neturiu.

Ir naktimis nesimiega man —
Kurį vaizduotė planus.
Blaivosi rytas, ir miegamą
Vėl palieku neramus.

Vėl, nenustygdamas vietoje,
Dirbu, kuriu ir veržiuos.
Mintys! Lyg grūdus išvėtau jas,
Ieškau minties vis gražios.

Sirdį troškimas toks perima:
Kad mano dienos, darbų
Kupinos, uždegtos nerimo,
Skrietų, liepsnotų žaibul

Skaitytojai apie knygas

Kas gero ir ko stinga

Neseniai Valstybinė Politinės ir Grožinės literatūros leidykla išleido knygutę „Anykščiai“. Šio leidinio autorial — anykštėnė J. Juknevičiūtė, Vyt. Karvelis ir J. Katinas.

Džiugu, kad knygutė naudinga ne tik turistams ir ekskursantams. Ja galės pasinaudoti ir tie, kurie, neturėdami galimybės pakeliauti, nori pažinti Anykščius ir jų apylinkes. Knygutėje randame istorinių žinių apie miesto įkūrimą, jo ekonominės reikšmės augimą, apie Anykščių darbo žmonių kovą prieš išnaudotojus ir vokiškuosius okupantus. Įdomiai pasakojama apie rašytojo A. Vienuolio. Žukausko sodą, jo gimtinę, Karalienės liūną, Puntuko akmenį. Gera, kad autorial neapsiribojo tik vietovių vardų paminėjimu ir kilometrų nustatymu ligi jų. Leidinio puslapiuose randame legendų apie žymesnius šio krašto istorinius paminklus. Kai kurios iš jų gal net ne visiems anykštėnams girdėtos ir tuo įdomios. Knygutėje nu-

rodoma daugelis vietų, aprašytų A. Baranausko, J. Bilūno, A. Vienuolio, J. Tumo-Vaižganto kūriniuose.

Leidinyje gausiai iliustruotas nuotraukomis. Dauguma jų meniškios: vykusi kompozicija, įdomūs objektai. Pažvelgęs į jas, pajunti nepakartojamą šio gamtos kampelio grožį.

Reikia pasakyti, kad knygutėje yra rimtų trūkumų. Leidinyje išėjo 1959 metais. Bet jame rašoma, kad rajone yra tik penki kolūčiai-milijonieriai. Tuo tarpu 1958 metų rezultatai rodo, kad Anykščių rajone priskaičiuojama net vienuolika kolūkių, kurių pajamos viršijo milijoną. Aplamai, leidinyje pasigendama platesnio Anykščių rajono ekonominio valzdo. Nieko dar nepasako žodžiai, kad knygutė skirta turistams ir ekskursantams. Visokių ir kelių tojų pasitaiko. Vieni domisi gamtos vaizdais, kiti — žmogaus kūriniams. Apie lenkti pastaruosius — reiškia neįvertinti žmogaus, to nenuilstamo ir kūrybin-

go gamtos pertvarkytojo, darbo ir pastangų.

Per pastaruosius metus praturtėjo mūsų kolūčiai, pasikeltė kalmo valzdas. Žemė įdirbama traktoriais, derlius nuimamas kombainais. Kur tiktal pažvelgsi — visur laukuose šaunioji tarybinė technika. Bet knygutėje randame tikrai vieną, dargi nevykusią, nuotrauką, kurioje vaizduojami traktoriai. Nėra nuotraukų, parodančių kolūkinės statybas, naujųjų gyvenviečių vaizdus. Iš 88 nuotraukų net dvidešimt keturiose pagrindinis objektas — vanduo. 12 nuotraukų vaizduoja Sventąją. Ką pasakysi — graži ši upė. Bet knygutės sudarytojams vertėjo nugalėti jos vaizdų pagundą ir plačiau pasilvalgyti aplink.

Nepatenkina anykštėnų „Anykščiai“. Apie tokį nuostabų Lietuvos kampelį reikėtų išsamesnio leidinio, parašyto panašiai kaip anksčiau išleistos knygutės „Palanga“, „Druskininkai“ ar kitos.

L. VALIUKONIS,
B. SIRTAUTAS

Jonas POSLYS

Balys SRIUBAS

RUDUO

Prie klėties

Pas mus ruduo. Prabėgo jau rugsėjis.
Tušti laukai pageltę. Neįauku.
Kur tu skraidai, pavasarinė vėjų?
Ir kur gegutės tas skardus kū-kū?

Dar neseniai čia gelto vasarąjus,
Kilnojo varpas dideles rugiai.
Prisimenu, kaip aš tada šypsojau,
Kai rugiagėlę prie širdies segei.

Prisimenu Joninių gražų žiedą,
O Derliaus šventė buvo taip puiki! —
Tiktai šiandien lakštingala negieda
Ir nėr puikios gėlytės nusiskint.

Pas mus ruduo. Nutolo jau rugsėjis.
Tušti laukai pageltę. Neįauku.
Bet man neliūdna — vasara sudėjo
Gražiausią krattį iš gimtųjų laukų.

Koks dangus!
Koks dangus! — Žvaigždės vienos.
O, rasal — Jos surinkti kelias.
Nesutilpus kieme mėnesiena,
Rodos, ims ir trobon pasilies.

Koks dangus! —
Tik man pikta truputį:
Budi mėnuo virš klėties pernakti.
Pasakyk gi, miela, kaip pakliūti,
Pasakyk, pas tave kaip patekti?

Mėnesieną myliu. Nėra melo.
Bet šių naktį, tikėk, kam ne kam,
Debesėlio reikėtų be galo
Man visai,
Nors visai neilgam!



Pasikalbėjimai gamtos mokslų temomis

AR GALIMA VALDYTI ORĄ

Žmogus dabar gerai apsaugotas nuo oro užgaidų. Ir vis dėlto nuo oro sąlygų dar priklauso normalus geležinkelio, automobilių ir vandens transporto, aviacijos, energetikos sistemų darbas ir visų pirma, mūsų žemės ūkis.

Nuo neatmenamų laikų žmonės svajojo iš anksto numatyti oro reiškinius, valdyti juos, sukelti pagal savo norą lietus, sustabdyti vėją, neleisti krikštų krušai,

Juk nuo oro sąlygų visuomet priklausė jų gerovė, o kartais net gyvybė. Tikėdami, jog visus gamtos reiškinius valdo antgamtinės jėgos, žmonės meldėsi joms, aukojo aukas, prašydami pasiųsti gerą orą. Carinės Rusijos kaimuose, pavyzdžiui, specialiomis apeigomis valstiečiai meldavo dievą lietaus. Bet tai, žinoma, nepadėdavo.

Kad iš tikrųjų būtų galima paveikti orą, reikia gerai ži-

noti gamtos dėsnius. Teisingai numatyti lietu galima tik „gerai ištyrus kalną padėtį, kur pučia vėjai ir kuria kryptimi plaukia debesys“, rašė vienas žymių praeities mąstytojų, Vidurinės Azijos mokslininkas Birunis. Mokslinė oro prognozė pagrįsta nuosekliu gamtos reiškinų tyrimu, oro masių judėjimo dėsningumų išstudijavimu.

(Nukelta 4 psl.)

AR GALIMA VALDYTI ORĄ

(Atkelta iš 3 psl.)

Mūsų šalies teritorijoje yra daugybė meteorologijos stočių, tiriančių orą. Jos įsteigtos net tose vietose, kur žmogui sunku prieiti. Čia įrengiamos meteorologinės stotys — automatai. Daug mėnesių jos be žmonių pagalbos per radiją perduoda žinias apie orą. Oro stebėtojams padeda naujausia technika: lėktuvai — laboratorijos, aprūpintos matavimo prietaisais, balionai — zondai, kurių skridimą įdėmiai stebi radiolokatoriaus „akys“, jautrūs lokaciniai įrenginiai betarpiškai atmosferos stebėjimui ir t. t.

Tirdami procesus, vykstančius žemuti-

niuose oro sluoksniuose, mokslininkai meteorologinėmis bei geofizinėmis raketais ir dirbtiniais žemės palydovais pradėjo tirti viršutinius atmosferos sluoksnius. Įvairių valstybių meteorologinės tarnybos pasikeičia žiniomis apie orą. Oro prognozei nustatyti vis plačiau panaudojamos elektroninės skaičiavimo mašinos.

Žinoma, ir dabar oro prognozės kartais būna klaidingos. Bet čia nieko nuostabaus. Oras — labai sudėtingas procesas, priklausęs nuo daugelio aplinkybių, kurias nevisada pavyksta numatyti. Tačiau kasmet oro prognozės tampa vis tikslesnės. Centrinio prognozių institu-

to duomenimis, dabar išsipildo apie 85 procentus oro prognozių.

Teisingai numatyti orą — tai tik pusė darbo. Siuolaikinis mokslas palaipsniui ima valdyti šiuos reiškinius. 1952 metų lapkričio 7 d. Maskvos Raudonojoje Aikštėje, kaip paprastai, vyko paradas Didžiojo Spalio 35-ųjų metinių garbei. Šventės programoje buvo ir oro paradas. Tačiau dangus aviacijai visiškai netiko: slinko žemi debesys, protarpiais krito šlapdriba. Bet kai bokšto laikrodžio rodyklė artėjo prie vienuoliktos, susirinkusieji Raudonojoje Aikštėje nustebę pamatė virš galvų žyd-rą dangų: debesys virš aikštės, tartum pagal užsakymą, išsiskleidė. Ir niekas nežinojo, jog giedras dangus virš Maskvos buvo iš tikrųjų „paruoštas“ pagal užsakymą...

Svarbiausia kliūtis gamtai valdyti yra ta, kad atmosferos procesai vyksta sunaudojant milžinišką kiekį energijos. Pakanka pasakyti, jog vienai nedidelei audrai sukelti reikėtų tiek energijos, kiek jos išskiriama įvykdžius stambų atominį spro-

gimą. Norint sukelti trims — keturioms valandoms vėją, kuris pūstų 20 metrų per sekundę greičiu, 200 kilometrų frontu reikėtų 200 Volgos elektrinių energijos, o „nukreipti“ iš kelio oro masę tuo kelioms dienoms pakeisti orą didelėje teritorijoje reikėtų 20 tūkstančių tokių hidroelektrinių.

Todėl tiesiog išvengti įvairių meteorologinių reiškinių, jeigu iš principo tai ir būtų įmanoma, neracionalu. Bet yra kitas būdas: priversti gamtos procesus veikti reikiama mums kryptimi. Išivaizduokite didžiulį akmenį, greitai riedantį stačiu šlaitu žemyn. Jam sustabdyti reikia nemažai energijos. Bet nedidelė kliūtis kelyje gali pakeisti akmens kritimo kryptį ir padėti išvengti pavojaus. Taip pat mažomis priemonėmis galima valdyti ir atmosferos reiškinius.

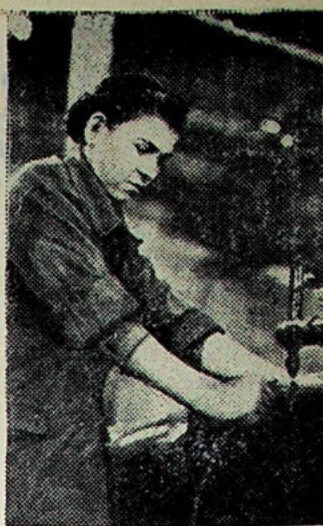
Dabartinio metu debesys paveikiami tuo, kad dirbtinai pagreitinami kritulių susidarymo ir iškritimo procesai. Mes žinome, kad debesys susidaro iš daugybės smulkiausių vandens lašelių arba ledo kristalų, plaukiojančių ore. Bet sniegas iškrinta ir lietus lyja ne iš kiekvieno debesio. Krituliams su-

sidaryti būtina, kad vandens lašeliai arba ledo kristalai taptų tam tikro dydžio ir pradėtų kristi žemyn. Jeigu oras šiltas, kristalai tirpsta, ir tuomet lyja. Esant žemai temperatūrai kristalai susijungia tarp savęs ir krenta žemėn staigių pavidalu.

Debesuotumas dirbtinai išsklaidomas taip: į debesis beriami sausojo ledo milteliai arba kai kurios kitos cheminės medžiagos, greitinančios ledo kristalų arba vandens lašų susidarymą. „Pasunkėję“ šie kristalai arba vandens lašai krenta žemėn, ir debesys išsisklaido. Toks būdas buvo panaudotas ir prieš oro parada Maskvoje 1952 metų lapkričio 7 dieną.

Vis dažniau ir dažniau kyla į orą lėktuvai — laboratorijos su „sausos ledo“ kroviniu, vis dažniau sukeliamas dirbtinis lietus. Taip, priešingai religijai, kuri palieka žmogų vieną su rūšiomis gamtos stichijomis, mokslas padeda žmogui valdyti gamtos jėgas, pajungti jas savo valiai. Visa tai padeda toliau vystyti mūsų liaudies ūkį.

V. KOMAROVAS
Maskvos planetariumo lektorius



Albanijos darbo žmonių plačiai išvystė socialistinį lenktyniavimą lapkričio 29 d. sukankančio šalies išvadavimo iš fašistinės okupacijos penktojiame garbe. Įmonių darbininkai ir tarnautojai prisilima padidintus socialistinius išpareigojimus. Aktyviai dalyvauja socialistinėse lenktynėse Cerviko naftininkai. Čia plačiai lenktyniaujama už šalies išvadavimo iš fašistinės okupacijos 15-tųjų metų brigados vardą.

Nuotraukoje: darbininkė Vesir Bendo, Ji kasdien įvykdo darbo užduotis 147 proc.

TRUMPAI

„Zalgirio“ kolūkis išskyrė kukurūzams 34 ha dirvų. Visas jas kolūkiečiai suarė ir veža mėsą.

K. Varanauskas

Tarptautinės pabiro

Logika

Prancūzijos meteorologijos institute buvo pavogta daug vertingų prietaisų. Vagys po „vizito“ paliko tokį raštelį: „Manome, kad mūsų palmti-

matavimo prietaisai nepadarys pernelyg didelės spragos Instituto darbe, nes jo oro prognozės ir taip nieko nevertos“.

Kaip išvengti automobilių katastrofų?

Anglijos miesto Hoso piliečiai laukė iš karališkosios draugijos kovai prieš automobilių katastrofas atstovo, kuris turėjo skaityti paskaitą tema:

„Kaip išvengti automobilių avarių“. Tačiau laukta buvo veltul. Lektorius pats pateko į automobilio katastrofą.

Manekenai... moterų saugumui

Stokholme pradėta parodinė natūralaus dydžio vyrų manekenus. Jie skiriami moterims, kurios

vienos keliauja automobiliu, ir bijo plėšikų užpuolimų.

KUR MOKYTIS?

Įsigykime agronomo specialybę

Joniškėlio Mičiurino vardo žemės ūkio technikumė (Pasvalio raj.) veikia neakivaizdinis skyrius, iki šio laiko paruošęs 122 jaunesniuosius agronomus — laukininkus, Slame skyriuje mokosi kolūkiečiai, brigadininkai, kolūkių pirmininkai ir kiti žemės ūkio darbuotojai.

Neakivaizdinį skyrių priimami asmenys baigusieji vidurinę ar septynmetę mokyklą. Baigusieji vidurinę mokyklą mokslas truks tris, o septynmetę — penkis metus. Stojantieji egzaminai vyks lapkričio mėn. Stojantieji turi laikyti lietuvių kalbos ir literatūros, matematikos ir rusų kalbos egzaminus. Pareikškimą jau priimami.

Po stojamųjų egzaminų įvyks išanginė sesija, kurios metu moksleiviai supažindinami su mokyklos programomis, pateikiamos kontrolinių darbų užduotys. Mokslo metų bėgyje neakivaizdininkai iškviečiami konsultacijų sesijoms. Metų gale laikomi keliamieji egzaminai. Sesijų metu neakivaizdininkai aprūpinami bendrabučiu.

E. PUODZIONAS

Neakivaizdinio skyriaus metodistas

Anykščių RTS remonto darbams skubiai reikalingi traktorininkai ir šoferiai remontininkai

RTS Direktorius

PIRKĖJŲ ŽINIAI

S. m. lapkričio mėn. 1 d. Troškūnuose, jaunimo salėje, Troškūnų raikoooperatyvas organizuoja vilnionių audinių parodą — pardavimą. Lankytojai galės nusipirkti įvairių vilnionių audinių.

Troškūnų RVK Prekybos skyrius

Užsiprenumeruokite

1960 metams žurnalą

„MUSŲ SODAI“

Laiku neužsiprenumeravę pirmojo numerio negaus.

Žurnalo kaina metams - 30 rb., pusei metų - 15, trims mėnesiams - 7,5 rb.

Valstybinė 3% vidaus išlošiamoji paskola padeda toliau vystyti TSRS liaudies ūkį

Pagal šią paskolą galima laimėti

nuo 400 iki 100.000 rublių



Pirkite 3% paskolos OBLIGACIJAS TAUPOMOSIOSE KASOSE!